

Member of:
DIRECTED BY EDITORIAL BOARD
Published weekly by "Our Voices" Publishing
Co., 1255 Queen St. W., Toronto. - LE. 6-2135
Printed by Litara Printing Co., Toronto
Subscription: Canada \$ 4.00, all other
Countries: \$ 5.00

NAŠE HLASY

INDEPENDENT CZECHOSLOVAK WEEKLY—NEZÁVISLÝ ČESKOSLOVENSKÝ TYDENÍK

Saturday August 4, 1962

Authorized as second class mail by the Post Office Department,
Ottawa, and for payment of postage in cash.

No. 32 (279) Vol. VIII.

KRAJANSKÝ CLEVELAND

Distriktní svaz českých katolíků oslavil v neděli dne 22. července 45 let svého trvání. Slavnosti zúčastnila se početná výprava krajanů z Chathamu za vedení dp. L. Gaborika a skupina krajanů z Toronto s předsedou ČSNS dr. S. Ředinou. Distriktní svaz vedle čistě náboženských úkolů splnil a dále plní své poslání na poli společenském a národním mezi krajanem. Při své návštěvě v Clevelandu měli jsme s několika veřejnými pracovníky rozhovory, z nichž uvádíme:

Karel Hronek, předseda Distriktního svazu:

Národní svaz českých katolíků vytkl si při svém založení za úkol vybudovat české katolické farnosti s vlastními kostely, v nichž by kněží českého původu kázali slovo Boží v rodném jazyce. Tímto způsobem udržuje se český jazyk již po několik generací, ačkoli dnes již pocítujeme účinky asimilačního procesu. V přítomné době máme v Clevelandu 7 českých farností. Ve farnosti Panny Marie Lurdské působil nezapomenutelný Msgr. Oldřich Zlámal, přítel presidenta Masaryka, jemuž umožnil za I. světové války přístup mezi americké katolíky českého původu a zajistil mu morální a peněžní pomoc v osvobozovacím boji. Podobně tomu bylo i za II. světové války a čeští katolíci z Clevelandu samotného přispěli částkou \$60.000 na osvobození Československa.

Václav Hyvnar, redaktor Nového Světa:

Krajanský život v Clevelandu soustřeďuje se v řadě organizací, které se vzájemně doplňují. Vedle náboženských farností, o kterých mluvil br. Hronek, máme v Clevelandu 3 Sokolské jednoty s dvěma Sokolovny, 4 české sně, 3 dramatické sbory a 2 pěvecké sbory. Distriktní svaz českých katolíků, 3 Dělnické tělocvičné jednoty. Spolupráce mezi těmito organizacemi je dobrá. Československé demokratické organizace vytvořily společný krajanský výbor, který má za úkol koordinovat krajanskou práci. Tento výbor je současně odbočkou Československé národní rady americké. Sam jsem předsedou České kulturní zahrady v Clevelandu, která je asi jedinou na tomto kontinentě.

V parku položeném ve východní části Clevelandu má každá národnost vyhrazen svůj úsek, o který sama pečuje. Česká zahrada je rozlohou největší a úpravou nejpěknější. Jsou zde umístěny sochy Komenského a Masaryka a busty Tyrše, Havlíčka, J.P. Bause, Boženy Němcové, Bedřicha Smetany a Antonína Dvořáka. Je našim právem a snahou udržet český a slovenský život co nejlépe a může se tak stát jediné vzájemnou spoluprací a podporou mezi krajanem kanadským a americkým.

Ralph Perk, radní XIII. okrsku, Cleveland:

Z celkového počtu obyvatel Clevelandu, který je asi 1 milion, zaujmají Češi a Slováci významné procento. Jest jich asi 150.000. V městské radě je mimo jiné Slovák Gaspar. V Kongresu máme Karla Vanika a v senátu státu Ohio byl po několika obdobích senátorem Frank Svoboda. Pro příští období jsem kandidátem za auditora krajanského a je mně nabízena také kandidatura na starostu Clevelandu po dosavadním starostovi Celebreze, který byl jmenován ministrem zdravotnictví v Kennedyho administrativě. Je si jen přát, aby více našich krajanů uplatnilo svůj vliv ve veřejném životě Spojených států.

The case of Dr. Kirschbaum

THE CASE OF DR. KIRSCHBAUM OPENED BY "OUR VOICES" FOUR MONTHS AGO A SENSATION IN THE CANADIAN PRESS TODAY. — OUR AIM IS PURITY OF PUBLIC LIFE — NOT BATTLE AMONG ETHNIC NEWSPAPERS.

Last spring our newspaper published a series of articles concerning Dr. Kirschbaum. We pointed out that Dr. Kirschbaum was secretary general of the Hlinka party at the time Slovakia was turned into a fascist state and concluded that in our opinion he should not be in the public life in Canada. Dr. Kirschbaum's newspaper replied with smears.

"The Canadian Jewish News" now printed a story containing even more serious allegations. According to the story which was picked up by all Toronto dailies Dr. Kirschbaum met with Eichman to plot against the Jews in Czechoslovakia. Dr. Kirschbaum, as could be expected, denies everything. Unfortunately, indiscriminate denials lack persuasive power. Dr. Kirschbaum suggests that he will take court action to defend his name. In view of the gravity of the accusations published in "The Canadian Jewish News" he has no other alternative.

Z JUBILEJNÍHO VŠESOKOLSKÉHO SLETU VE VÍDNĚ

S. Jeřábková, členka jednoty Sokola 2. Toronto, připíná stuhu Kanadského Sokola na praporek Vídeňské župy, při hlavním sletovém dnu. Zleva br. Vidláček, Montreal, br. dr. Hřebík, br. Weirauch, starosta Vídeňské župy.

PÁD NOVOTNÉHO NA OBZORU

ČESKOSLOVENSKÁ KRIZE V ZRCADLE SVĚTOVÉHO TISKU

Evropské listy věnují pozornost zprávě londýnských Sunday Times zabývající se situací v politickém vedení komunistického Československa. Pařížský "Le Monde" píše mimo jiné:

"Oficiální oznámení o pádu prezidenta ČSSR, Antonína Novotného, je očekáváno co nejdříve," uvádí Sunday Times na základě příjmych zpráv z Prahy. Londýnský časopis své zprávy přinesl právě v době, kdy se očekávala návštěva československé parlamentní delegace, pod velkým záhlavím "Otevřená krize v Československu." Sunday Times tvrdí, že krize v jádru komunistické strany dosáhla svého vrcholu, a uvádí, že Josef Barák, bývalý náměstek ministerského předsedy a rival Novotného, odsouzen nedávno na patnáct let kázně, bude propuštěn na nátlak Chruščeva, údajně aby mohl být znovu jeho případ veřejně projednán.

Novotný obžaloval Baráka nejen že krádl majetek státu, že prováděl v cizině transakce zaměřené k vlastnímu obohacení a že nezákonně shromažďoval umělecká díla, ale také že aktivně pracoval proti straně, a chtěl se zmocnit za pomoci imperialistických mocností vedení státu. Baráková man-

želka byla o něco později odsouzena na tři leta vězení, protože se prý snažila přemluvit dělníky, aby se veřejně dožadovali osvobození jejího manžela.

Vídeňský list Die Presse věnoval pozornost této situaci mj. 6. července a uvedl zejména zprávy a pověsti o osudu bývalých stoupců ministra vnitra Rudolfa Baráka. Píše: "V průběhu čistky československého státního a stranického aparátu, která byla způsobena zatčením a odsouzením dlouholetého ministra vnitra Baráka, bylo v posledních třech měsících zbaveno funkce několik desítek osob z řad strany, policie a soudního aparátu a vzalo do vyšetřovací vazby. Proti těmto osobám bylo vzneseno obvinění ze zpronevěry a nedovoleného hospodaření, ačkoli ve skutečnosti jde o odstranění Barákových přívrženců z řech pozic, do nichž je svého času dosadil. Jak oznamují cestující, kteří přijeli z ČSSR do Vídně, bylo

Pokračování na st.4

TELSTAR A ŽELEZNÁ OPONA

H.J. Slípka

Viděli jsme první dvousměrné televizní vysílání Amerika - Evropa prostřednictvím komunikační oběžnice TELSTAR. Techničtí odborníci to souhlasně prohlásili za velký technický úspěch, jenž stojí na prahu dalších nových telekomunikačních možností. A laiči elektronické vědy, jaci jsme my, souhlasně to musí pokládat za veliký nástup k novým možnostem sdělování a vzájemného pochopení lidí, i síťovky mil od sebe vzdálených. Můžeme bezpečně věřit, že podobně jako telefon, bezdrátová telegrafie a běžná televize vyvine se i Telstar v duchaplné zařízení, jež docela samozřejmě bude sloužit k praktické výměně kulturních, hospodářských a snad i politických idejí, jež si mohou lidé bezprostředně navzájem nabízet slovy i obrazy.

Konec konceu již sám první úspěšný pokus, jehož jsme byli svědky na našem televizním přijímači, je podnikem a výsledkem sblížení a spolupráce lidí, techniku a finančníků neméně než ze šestnácti států Evropy a Ameriky. A jako celá instalace Telstaru, tak i jeho příští zdokonalení bude v rukách lidí z nejrůznějších koutů dvou kontinentů.

Bohužel v tomto souhrnném na vývoji elektronické techniky na nejširším poli mezinárodním jsou sdružovány zatím jen státy evropské a americké pevniny, jejich režimy se přiznávají k demokracií principu úcty ke svobodám člověka. Jednoduše jsou to státy jen na jedné straně železné opony, na straně Svobodného světa. Komunistické režimy na druhé straně opony se samy odstavily z budování všelidského pokroku odmítnutím spolupráce na instalaci, udržování a zlepšování komunikačních oběžnic ve vesmíru.

Tedy jen komunistické režimy, s výjimkou Jugoslaviie, jež je ostatně uznávaným heretikem moskevského bolševismu, nedovolí pa prskům Telstaru pronikat železnou oponou. Tyto režimy nechtějí připustit sblížení svých milionů poddaných, třeba tito po tom sebe více žíznil, se světem demokratických svobod. Komunistické režimy se bojí zapojit se do výměny televizních obrazů skutečného života, neboť by tím seškrtaly a na plno znehodnotily svou podvodnou propagandu, kterou umrtvují oči svých poddaných a chtějí uspat ostražitost ostatního světa. Moskva si nikdy nemůže dovolit propustit železnou oponou obraz života svobodných lidí, neboť by to v základě ohrozilo její schema ovládnutí milionů v kulturním, hospodářském a politickém poddanství, nemůže si ani dovolit ukázat obraz svého skutečného života, neboť by ztratila poslední zbytky sympatií i u nejzarytějších soupeřníků ve svobodném světě. Televizní síť Telstaru je pro ni strašidlem a nebezpečím, s nímž radiové vlny nenesou srovnání. Životný obraz bezprostředně zachycený a bezprostředně vysílaný nemůže být ani záměrně retušován ani cenzurován a mluví přesvědčivěji než nejrafinovanější slovní výraz.

A tak z pudu sebezáchovy, moskevský režim i ostatní režimy jeho koloniálního panství rozhlodly vyloučit miliony lidí za železnou oponou z aktivní i pasivní účasti na neaktuálnějších příku moderního pokroku vědy a techniky, zcela ve stylu absolutismu nejtemnějšího středověku, kdy vrchnost záměrně udržovala lid v nevědomosti o tom, že země je kulatá a že se točí kolem slunce. Vědme však, že jako tehdy i v současnosti vystoupí Galileové a odvážně otevrou umělé oteplované oči a zburejní nepřekonatelnou touhu po mezinárodním komunikačním sblížení v nejširším smyslu ať tomu diktátor chce nebo nechce. To znamená ovšem srovnat železnou oponu se zemí.

Pať Telstar povede zástupy k pochopení pravé svobody člověka a ze světa za bývalou železnou oponou nám bezprostředně živé obrazy pádu nelského režimu a křivení lidského štěstí. To bude nejsensacejší program televizního vysílání Telstaru!

Z ADMINISTRACE "Našich Hlasů"

Příští číslo "NAŠICH HLASŮ" vyjde za dva týdny s datem 25. srpna 1962.

CO NOVÉHO VE SVĚTĚ

Dosavadní pokusy s britskou raketou typu "Blue Water" byly tak úspěšné, že raketa má být ještě tento podzim vyráběna hromadně. Může nést atomovou hlavici.

Americká posádka v Guantanamo Bay na Kubě slavila 4. července ohňostroj. Castro si nenechal ujít ani tuto příležitost a na veřejném projevu prohlásil, že američtí vojáci střelili na kubánské strážce.

Raketa typu Nike-Zeus vypálená ve středním Pacifiku zničila mezikontinentální raketu typu Atlas, která byla vystřelena v Kalifornii, přes 5.000 mil daleko. Šlo o první úspěšný pokus tohoto druhu.

Armádní generál Maxwell Taylor, dosavadní vojenský poradce presidenta Kennedyho, se stal šéfem stábu amerických branných sil.

Sovětský ministr obrany maršál Malinavský má na podzim navštívit Havanu.

DUCHOBORCI

(Dokončení původní reportáže z Brit. Columbie.)

Dr. V. Fandrlík

Válka 1939 - 45 vynesla opět problém vojenské povinnosti.

Mnoho odstěpenců se opět hlásilo k Duchoborům, aby nemusili na vojnu a tak sounáležitosti opět zesílilo. Vláda svým sečítáním obyvatelstva k tomu jenom přispěla. Každý se musel přihlásit za Duchobora, nebo jít na vojnu. Všichni pak, kdo hospodařili na pozemcích Bratrství byli registrováni jako Duchoborci. Za války terorism ochabnul, jednak protože se zemědělcům dařilo, jednak policejní režim byl přísnější v době válečného nebezpečí a hlavně ze strachu před japonským obyvatelstvem, které bylo odsunuto od pobřeží do vnitrozemí, aby nemohlo působit podvratně v případě japonské invaze.

Po válce Synové Svobody opět okrádali a řádění se obnovilo.

A z tohoto chaosu vyrůstali nové vůdce Sorokin. Není vůbec Duchoborského původu. Přišel do Kanady po válce jako ruský D.P. z Nemecky a byl trpěn jako chudý příbuzný v Krestově. Byl jednou na návsi když hořelo několik chalup, které Synové Svobody zapálili. Zterorisování vesničané stálo okolo a nikdo se neodvážil nic dělat. A tu Sorokin, z čista jasna vzal dva džbery vody a začal haštit. Lidé se přidali. Vnučkutí boží? Přes noc se stal vůdcem.

Sorokin nemá ani personality Petra Vasilejeviče, ba ani tradiční autoritu Petra Petroviče.

Pokusil se najít kompromis se Syny Svobody, hledal možnosti odstěhovat extremisty do Jižní Ameriky, ale zůstalo jen při pokusu. Zakoupil ohromné pozemky v Uruguayi zřejmě z peněz, které dostal od Duchoborců za tím účelem, ale pak se tam odstěhoval sám. Jednání o odsunu se protáhlo a konečně se jejich stěhování stalo příslovečným tak jako u nás řeční: "Stěhují se jako vrabci z Čech."

Před dvěma roky vyjednávali Duchoborci také se sovětskou vládou o návrat do vlasti.

Jednání trvalo ovšem ještě déle, nežli s Uruguayí, sovětská vláda využila této příležitosti spíše k propagaci doma i zde a na konec se stěhování sešlo. Přihlásilo se ostatně jenom asi tisíc lidí a kdož by, zdali nějaké náhlé vnučkutí nebylo změnilo jejich úmysly v poslední chvíli. Sovětská vláda pochopitelně odmítla přijat tento nestálý element. Nikdo nemá zájem o imigranty, kteří tvoří jednotný celek, neasimilují se a vždycky byly pramenem nepokojů.

Za Sorokinovy vlády došlo k době známému konfliktu o školy.

Nejen Synové Svobody věděli, že školy postupně jejich mládež odcizí a zmodernisují, ale věděly to i kanadské úřady. Nutily proto děti do školy a netrpěly truantství, které bylo dříve docela obvyklým zjevem. V zímě celé vesnice pros-

tě do školy nechodily, protože bylo mnoho sněhu a v létě jen sem tam, protože děti musily pracovat doma. Nový režim to netrpěl a když se matky zdráhaly posílat děti do školy, použil paragrafu týkajícího se vlastně sociální péče, kde úřad má právo odnést dítě rodičům, nestarajícím se příslušně o jeho vzdělání a výchovu.

A tak několik set dětí bylo nastěhováno do N. Denver, bývalého Japonského tábora, kde byly ubytovány a zřízena pro ně škola. Tento zákrok způsobil ovšem více zla nežli dobra, protože po celé Kanadě byl kritizován jako nehumánní. To je otázka názoru a je snadno kritizovat tomu, kdo poměry nezná z blízka. Črady a vláda ukázat chtěla kdo je pánem, a že zákony platí pro každého i pro Duchobora. Pokus však zklamal také z jiného důvodu. Jen nepatrná část mládeže se odcizila a asimilovala. Většinou zůstali zatvrzelí, ne-li fanatičtější nežli předtím, a nad to, dostala se jim do rukou nová zbraň. Naučili se dobře anglicky, poznali lépe svět, nežli děti, které žily ve vesnicích a nejnebezpečnější Synové Svobody jsou odchovanci Denver škol.

Nesmíme zapominat, že Duchoborci jsou jako kmen velice inteligentní, a že jejich děti patřily k nejbystřejším ve zdejších školách.

V době vyjednávání o odsunu do Ruska terorismus zesílil a zmodernisoval svoje zbraně.

Terčem se staly nejen vesnické školy, ale vedení, dráha, autobusové stanice a skladiště, poštovní úřady, mosty a jiné komunikace. Seděli jsme před rokem v biografu celý večer, bylo to v sobotu a bylo tam na tři sta lidí. Teprve pozdě v noci při uklizení našli časovanou bombu, která nevybuchla. A takových případů bylo plno. Jedna okolnost je zajímavá. Při tolika případech málodky byl kdo raněn nebo zabit. Jen dvakrát, když bomba vybuchla Duchoborům v ruce, nebo nedávno, když explodovala v autě cestou na stanoviště. Jedni říkají, že je to proto, že Duchoborci nedovedou s dynamitem zacházet, nemohu se však zbavit dojmu, že je to úmyslné. Dávají bomby tam, kde nikdo nemůže být zabit. Ale v noci do poštovního úřadu, před nákladní vlak, vyhodí most v noci, když nikdo nejedí, a položí-li bombu někde v obydleném místě, obyčejně nevybuchne. Možná že se mýlím, kdo ostatně vidí do nevyzpytatelné duše fanatiků a blouznivců.

Synové Svobody před soudem

Když je něčeho moc, tak je toho příliš, říká jeden můj přítel. A tak tomu bylo před soudem. Rozhodla se proto vláda, že musí zakročit a četníci se stali obezřet-

nějšími, přišla posila a několik těch zřehů postavili před soud. Soudcové se stali přísnějšími a poroty, složené ovšem většinou z lidí, kteří žili v tomto kraji a měli toho také dost, byly ještě přísnější. A tak několik Synů Svobody skončilo v žalářích. Terorism ovšem odpovídal novými výtržnostmi, ženy se svlékaly v soudní síni, nebo před soudní budovou, ale odpověď bylo zatčení a vězení. Když konečně v zimě podminovali Synové Svobody sloup hlavního elektrického vedení a tím ochromili průmysl v celém okolí a na tisíce lidí ztratilo práci, veřejné mínění se obrátilo proti nim. Další zatčení následovala a státní návládní se konečně odhodlal postavit před soud celou skupinu Synů Svobody pro "conspiracy" zpyknutí proti režimu a pro organizování terorismu.

Celá řada mužů je ve věznicích a v Krestově již pomalu nezbyl jeden muž a sotva jsou ještě nějaké chalupy na spaleni. Není to sice nic nového, jen nová fáze starého boje, ale je mnohem ostřejší o mnohem víc lidí je zatýkáno.

A v této chvíli nabídla vláda Duchoborcům,

aby si zakupovali, převzali statky a stali se pokojnými občany. Ohlas je dosti veliký, protože umírnění Duchoborci přece vidí, že je policie chrání proti jejich vlastním lidem. Jsou však jiní, kteří se zdráhají kupovat půdu, na níž vlastní hospodářství dvě generace a kterou považují za svou. Tvrdí také, že dostali úhory a svoji práci z nich udělali úrodnou půdu. Na tom je něco pravdy. Kdekoliv kolem vesnic a polí s výjimkou některých okresů je vidět na dva metry vysoké náspy, či zdi postavené z kamene, které po generace vyorávali z polí.

"Čas vše zhojí i časy, k vítězství oně vede pravdu."

Toto jsou jediná prorocká slova, jimiž mohou uzavřít tuto nedokončenou studii o zatvrzelém boji Duchoborců o svébytnost. Teprve až přemůžeme ten blud, chcete-li, který jim brání uzнат jakoukoliv autoritu a vede je do ztraceného boje za absolutní svobodu, bude po problému. Až si Duchoborci uvědomí, že nejsou sami na světě ani v pustině, kde si mohou žít po svém, ale ve středu Kanadského národa až poznají svůdné kouzlo moderního života, který nazývají hříšným dílem ďáblůvým, a ocení svoji sílu, která je v jejich inteligenci a schopnostech pracovat a nikoli učit, stanou se cennými občany našeho státu.

Kanadské snad nesouhlasí, jsou netrpěliví. My však, kteří jsme psali na to že "kdykoliv jsme zvítězili bylo to vždycky spíše zbraní ducha." Přece jenom věříme, že jediná cesta k úspěchu a splnění je výchova. A ta si žádá času. "To chce klid."

HLUBOKÝ ROZDÍL MEZI NAT O A BÝVALÝMI KOLONIEMI

Zdeněk Šelepka

Kontrast mezi hospodářským potenciálem atlantických zemí a hospodářskou slabostí ostatního světa není kontrastem nově objeveným. Ale je dvojnásob nápadný právě nyní, kdy silné atlantické společenství tak rychle přestává být jen visí a stává se skutečným. Rostoucím organismem. A na tento rozdíl mluvil prezident Kennedy, když řekl ve čtvrté na své tiskové konferenci: "Nechceme být kluhem bohatých, zatím co ostatní svět chudne. Chceme se dílet s jinými o výhody svého spojení."

Ale slova ještě žádnou hospodářskou propast nezaplnila. Jaká jsou za nimi fakta?

Některá z nich jsou už pevná a neměnná. Mezi ně patří hospodářská pomoc, kterou západní svět dává hospodářsky slabším zemím v míře stále větší. O rozsahu další pomoci poskytnuté Spojenými státy bude nyní jednat americký kongres, a Kennedy své tiskové konferenci, aby program zahraniční pomoci zajistil co největší podporu zákonodárného sboru. Znovu vysvětlil zásady, podle nichž americká vláda rozdělí více než čtyři miliardy dolarů v různých částech světa. Ale nejdůležitější je, řekl Kennedy, že prostě nemůžeme jen přihlížet, nemůžeme ignorovat potřeby méně vyvinutých zemí. A toto je jeden ze základních faktů, že americká vláda nepovažuje zahraniční hospodářskou pomoc jen za jakýsi nouzový program a dobrovolný charitativní čin, nýbrž daleko víc za mravní povinnost a hospodářskou i politickou nezbytnost současné.

Ale to jsme jen na začátku věci, jen u Ameriky samotné. Jak bylo zřejmé už ve filadelfském projevu prezidenta Kennedyho, jak ještě jasněji vystoupilo z jeho tiskové konference příštího dne, Spojené státy netrpí komplexem politického a hospodářského mesiášství. Uvědomují si, že už skončila doba, kdy Amerika sama musela dlouhou dobu po druhé světové válce nést hospodářská břemena jiných. Evropa nechce záviset na Spojených státech a my sami o takový vztah nestojíme. zdíraznil ve čtvrté Kennedy a dodal, že Amerika a sjednocení Evropy jsou a mají i nadále být rovnocennými partnery. Ale nejen ve svém vzájemném styku. Hospodářská pomoc slabším zemím není v politickém slovníku Kennedyho výhradní doménou Spojených států. O to jde, řekl prezident, aby jak Spojené státy tak i Evropa plnila svůj úkol v pomoci slabším zemím. A Kennedyho slova nebyla jen obecnou výzvou. Je to prohlášení politiky, řekl prezident, jejíž detaily se dohodnou a uskuteční, jakmile Evropa skončí svůj základní integrační proces. Toto je tedy další fakt v dnešní situaci: že dnes jak v západní Evropě, tak ve Spojených státech byla přijata koncepce hospodářské pomoci slabším zemím jako jedna z povinností atlantického společenství vůči ostatnímu světu. Ale není to jen pevný politický program, který má až někdy v budoucnosti umožnit, aby se silné atlantické společenství dělilo o své výhody s jinými.

Už dnes západoevropské země zvyšují svůj podíl na zahraniční hospodářské pomoci, a existují už také organizace, které se starají, aby pomoc byla koordinována a aby byla co nejlépe zajištěna její účinnost. Základy tak existují a je jen třeba na nich dále stavět.

A konečně je tu fakt třetí: že zahraniční hospodářská pomoc není a nikdy neměla být jedinou cestou, po které by atlantické společenství šlo do ostatního světa. Je důležitá. Její roční výše dnes už hodně přesahuje osm miliard dolarů a není vyloučeno, že v dohledné době překročí hranici deseti miliard. Ale v západoevropském Společném trhu se už dnes jeví budoucí rysy další formy pomoci, která by rovněž mohla překlénout hospodářskou propast mezi atlantickým společenstvím a okolním světem. Je to zhruba řečeno forma hospodářské asociace mezi silnější a slabšími zeměmi.

Právě nyní země Společného trhu jednájí s šestnácti nezávislými státy Afriky o podmínkách další hospodářské spolupráce. Spojené státy samy podobně upravují své hospodářské styky s celou řadou hospodářsky slabších zemí v latinské Americe, v Tichomoří i jinde. Ale jak bylo rovněž zřejmé z tiskové konference prezidenta Kennedyho, i v tomto směru by rostoucí atlantické společenství mělo velký úkol koordinovat všechny takové vztahy, aby hospodářský rozvoj slabších zemí byl vyrovnaný a co nejrychlejší.

A nyní je možno ohlédnout se zpět. Co dříve bylo jen visí atlantického společenství, nabývá stále pevnější formou. Jednou z nich je vzájemná spolupráce a stále vyšší míra koordinace mezi sjednocenou Evropou a Spojenými státy v široké oblasti zahraniční pomoci. Toto samo o sobě ve skutečnosti přispívá k výstavbě společných atlantických institucí, ale současně se tím celé atlantické společenství otevírá ostatnímu světu. Chceme se dílet s jinými o výhody svého spojení, řekl Kennedy. Ale takto je také nastoupena cesta ke konečnému cíli: aby svět nedělil se jen na klub bohatých a chudší kolem, ale aby atlantické společenství samo bylo zárodkem společenství světového.

DR. ZHIVAGO

Podle zpráv ze Stockholmu bude prý vydána v Rusku ještě tento rok kniha Borise Pasternaka "Dr. Zhivago."

LIDSKÝ PROFIL TYRŠE

J.A.V.

Po úspěšném jubilejním sletu Čs. Sokolstva v zahraničí ve Vídni, účastníci letecké výpravy z USA a Kanady se na své cestě Evropou zastavili v tyrolské vesničce Oetz k pietní vzpomínce u místa, kde v srpnu 1884 tragicky zahynul zakladatel Sokola, Dr. Miroslav Tyrš. Sokolstvo, které letos slavuje 100 let svého trvání, neustále čerpá z Tyršova odkazu. Tyršův krásný — i když snad tragický — lidský profil, je vzorem a pobídkou do další práce všem Sokolům na světě.

★

Sledujeme-li život Dr. Miroslava Tyrše od útlého dětství až do jeho záhadné smrti, cítíme, jak o sud stálými nemilosrdnými údery na kovadlinu jeho života koval z jeho ducha i těla bohatýrskou osobnost českých novodobých dějin. Jeho život — tot nepřetržitý řetěz boje se zákernými nemoce- mi, se smrtí nejdraždších, s existencí nejistotou a nedostatkem, s malostí a tísní rakouského a českého šosáckého prostředí, zhrou-

cením zralých plánů před samým jich ukončením.

Údery osudu srážejí jej k zemi, ale Tyrš se vždy vzpřimuje a znova vykračuje, utrpěním se vyhrabuje a vnitřně sílí. To proto, že není jen svůj. Je si vědom, že je obdařen boží hřívnou a cítí svatou povinnost tuto hřívnou pro národ i lidstvo co nejdokonaleji uplatnit. Hoří v něm oheň svatého nadšení a zasvěcení a z každé zřetelniny jeho plánů vyřazuje znovu jiskry a spojují se v nový plamen. Chvilé, dny, roky, kdy cítí, jak tento oheň zapálil i v srdcích jiných a jak tam jasně hoří, jsou jedinými chvílemi jeho štěstí.

TYRŠOVO MLÁDÍ

Dětství Tyršovo bylo neradostné. Narodil se 12. září 1832 v Děčíně, kde jeho otec syn domkáře a zedníka, byl zámečným lékařem. Zákeřná tuberkulóza podkopávala jejich rodinné štěstí. Zko-sila oha rodiče, jeho otce i mladší sestru Tyršovu, sotva narozenou. I otec onemocněl a když se po výpovědi z místa přestěhoval do

Vidně, zemřel. Tyršovi byly tehdy čtyři roky. I další sestra Tyršova a pak i jeho matka tuberkulóse podlehly. Tak už v šesti letech úplně osiřel a žil pak v českém venkovském prostředí u svého strýce, ředitele panství ve Stránově u Mladé Boleslavi. V desíti letech přišel studovat do Prahy, kde si jej vzal k sobě do své již početné rodiny jeho další strýc. Při studiu na gymnasiu dostal se Tyrš do prostředí vzdělané a národně uvědomělé mládeže a pod vliv některých vynikajících profesorů. Studium otevřelo mu nové obzory. Už tenkrát ho zaujala antika. Poněvadž byl slabý, posílal ho strýc do tělocvičného ústavu Rud. Šteffanyho. Tak antika a cvičení v tomto ústavě vyvolaly v něm už v mládí zájem o tělesnou výchovu.

LÉTA STUDII

Bouřlivý rok osmačtyřicátý do-vršil jeho národní uvědomění, probuzen už na gymnasiu výklady profesorů z českých dějin. Projevil to i přestoupením na tehdejší vlastenecké akademické gymnasi-um na Starém městě, kde se dobrovolně podrobil maturitě i z češtiny, a to s vynikajícím. Tak

ideály národní pomohly mu zastínit vliv trudných rodinných událostí a posílily v něm životní aktivitu. Příbuzní chtěli, aby si zajistil dobrnou existenci vystudováním práv. Tyrš se dal na práva zapsat, ale brzy volil raději filosofii, aby mohl nabýti všeobecného vzdělání a věnovati se svým oblíbeným oborům — filosofii a estetice. Aby však nabyl všestran-ného rozhledu, studoval i křesťanství, přírodní vědy, politické dějiny, literaturu a slovanské jazyky. Na lékařské fakultě i anatomii. Jako student podnikl pěšky cestu přes Alpy do Itálie, aby poznal nové kraje, národy a díla umělců. Osamostatnil se i od příbuzných, odstěhoval se od nich a přivydělával si jako placený cvičitel pražského tělocvičného ústavu Schmidtova.

V nouzi a v bídě, do které tehdy upadl, pomohl mu vlastenecký tovarník Bartelmus v N. Jáchymově, který jej přijal jako vychovatele svých dvou starších synů, zbavil ho hmotných starostí a umožnil mu v klidném prostředí venkovského záměsí studovat a připravovat se na zkoušky. Tam psal Tyrš i své filosofické práce,

tvořil české tělocvičné názvosloví a pěstoval se syny Bartelmovými tělocvik. V blízké myslivně na Králi seznámil se a sblížil s ředitelem pojišťovny Nuovy, Jindřichem Fügnerem.

Roku 1860 byl promován na doktora filosofie a r. 1861 se vrátil do Prahy.

Už dříve se pokoušel státí se profesorem na pražské universitě pro obor filosofie. Psal, ale nedokončil práci o filosofii Senekově v poměru k nauce stoické, začal psati větší dílo "Základy čistě logiky" a vypracoval větší spis fil- torický úvod do filosofie A. Schopenhauera.

Jeho pokusy habilitovat se na universitu byly však za tehdejších poměrů marné. Rozhodl se tehdy stát se českým spisovatelem v oboru filosofie. Psal filosofická hesla do Riegrova naučného slovníku. Vedle toho byl placeným cvičitelem v druhém pražském tělocvičném ústavě — u Jana Malýpetra.

ZALOŽENÍ SOKOLA

Avšak události po zlomení Bachova absolutismu a po uvolnění národného života říjnovým dekre- Pokračování na str. 3.

BILANCE SPOJENÝCH NÁRODŮ

Karel Bor

V New Yorku skončilo zasedání 16. Valného shromáždění Spojených národů. Bylo to nejdelší zasedání Světové organizace, neboť s dvojím přerušením trvalo šestnáct Valné shromáždění více než devět měsíců. Na sto padesátí schůzích bylo projednáno devadesát sedm bodů denního pořadu.

Spád událostí je dnes tak rychlý, že se snadno zapomíná, že šestnácté Valné shromáždění zahájilo svou činnost po tragické smrti generálního tajemníka Hammarskjöldova v Africe a ve chvíli, když Sovětský svaz odpaloval mnohamegatonové nukleární náhlavice. Pokladna světové organizace byla prázdná a Moskva chtěla nahradit úřad generálního tajemníka triumvirátem s právní větou. A k dovršení kritické situace více tehdy nad Berlínem další Chruščovovo ultimatum. Ač tehdy zasedání 16. Valného shromáždění začalo za tak tragických a nebezpečných okolností, skončilo ve čtvrtek v ovzduší poměrně klidném. Delegáti jen odhlasovali resoluci, která žádá britskou vládu, aby svolala ústavodárnou konferenci a poskytla černošským obyvatelům Jižní Rhodesie právního zastoupení.

Předseda šestnáctého Valného shromáždění Mongi Slim z Tuniska zakončil zasedání krátkým projevem, ve kterém pravil, že delegáti se rozchází v ovzduší naděje a obnovené důvěry.

Co vykonalo šestnácté Valné shromáždění za loňského a letošního zasedání? Krátce po zahájení, přednesl prezident Kennedy návrh na světové odzbrojení a současně předložil plán, podle kterého by Spojené národy vyhlásily energetický boj proti bídě, hladu, analfabetismu a nemoci. Problém odzbrojení ustrnul jako obvykle na mrtvém bodě. Avšak druhá část prezidentových návrhů se stala předmětem živého jednání hospodářské a sociální rady, která pak v polovině tohoto měsíce předložila Valnému shromáždění obsáhlý referát pod názvem "Desetiletí pokroku a rozvoje." Tento program přijalo Valné shromáždění jednomyslně.

Rekli jsme, že šestnácté Valné

shromáždění se sešlo za tragických okolností a za nebezpečné mezinárodní situace. Ihned po Hammarskjöldově smrti se musela Světová organizace vypořádat s velkou sovětskou ofensivou, jejímž cílem byl tak zvaný systém trojky, který by byl přivodil na prostě ochrnutí celého složitého stroje sekretariátu Spojených národů. Po dlouhém a úporném zápasu se podařilo sovětský nápor odrazit a místo trojlistku byl zvolen úřadujícím generálním tajemníkem zkušený burmský diplomat U Thant, který se ve své funkci neobyčejně osvědčil, který si zachoval naprostou politickou nezávislost.

Šestnácté Valné shromáždění obstálo v druhé velké zatěžkavé zkoušce, když se mu podařilo přes všechny sovětskou obstrukci a sabotáž zabránit občanské válce v Kongu a přivodit urovnání nebezpečné konžské krize vyjednáváním.

Důležitý úkol se také zhostila Světová organizace v oblasti politiky koloniální. Tak v roce 1961 se stali novými členy Spojených národů Tanganika, Mauretanie, Sierra Leone a Vnější Mongolsko. Počet členských zemí stoupl na 104. A během třetího stadia zasedání, které skončilo ve čtvrtek, byly urovnány problémy spojené s vyhlášením svrchovanosti belgického světeckého území Ruanda Urundi, které bylo pod světeckou správou Belgie. Oblast se stala v neděli svrchovaným státem. Dosavadní oblast bude rozdělena na dva svrchované celky Burundi a Rwanda. Obě nové vlády jsou orientovány na západ a všeobecně se má za to, že další politický vývoj bude klidný, a že se nebude opakovat situace, ke které došlo po odchodu Belgičanů z Konga.

Pro západ bylo šestnácté Valné

shromáždění významné ještě z jednoho dalšího důvodu. Sovětská delegace přijela loni v září s cílem dělat co nejradikálnější politiku v naději, že tím k sobě přiloučí — pod heslem boje proti neo-kolonialismu — četné asijské a africké země. Ale tento sovětský pokus se setkal s naprostým nezdar. Asijsko-africký blok reprezentuje dnes ve Světové organizaci téměř polovinu všech členských států. Zachovával si však v jednotlivých otázkách stanovisko naprosto nezávislé. Tak na příklad když mělo Valné shromáždění odsoudit se sovětského popudu americkou politiku vůči Kube, nehlasoval ani jediný asijský nebo africký stát proti Americe a dokonce Jugoslavie byla stržena tímto vlivem ke skupině těch, kteří komunistický návrh zavrhnuli. Obdobná situace nastala za druhého jednání o Ruandě Urundi, když komunisté žádali okamžitý odchod belgických vojsk, jakmile se stane území samostatným. Avšak Afričané a Asijské samy navrhly, aby nová vláda měla možnost ponechat si v zemi belgické vojáky jak dlouho uzná za vhodné. Souhrnně lze říci, že Afrika a Asie, počítají v to i její nejradikálnější členy, mají dnes k Moskvě dál, než v okamžiku zahájení šestnáctého valného shromáždění. Neutrálové si postupně uvědomují, že je nebezpečné podporovat moskevskou strategii ve Spojených národech. Naproti tomu se velmi zlepšily americké vztahy k neutrálnímu světu.

Celkem lze tedy říci, že šestnácté Valné shromáždění bylo pro západní a neutrální svět zasedáním úspěšným. Moskva bude ovšem vyvolávat ve Světové organizaci nové krize. Ale většina diplomatů dospívá k názoru, že sovětská politika ve Spojených národech naráží na stále větší překážky a že projevuje proto poslední dobou známky nervosity, slabosti a zlobné trucovitosti.

Závěrem lze říci, že šestnácté Valné shromáždění hrálo v mezinárodní politice významnou úlohu a že odolalo soustředěnému útoku SSSR, jejímž cílem bylo proměnit organizaci v bezmocnou hříčku komunistické politiky.

DŮVODY PROČ SE MÁTE STÁT ČLEMEM KAMPELIČKY

POSKYTUJEME SVÝM ČLEMŮM

Zápůjčky na levný úrok

vysoký úrok z vkladů

ochranu Vaší rodiny životní pojistkou.

CZECHOSLOVAK /TORONTO/ CREDIT UNION LTD.

Úřadujeme v úterý a ve čtvrtek

od 7 do 9 večer, v sobotu od 1 do 4 odpo.

869A Bloor Street West.

Tel. LE. 4-3348

ZPRÁVY ZE SATELITNÍHO ČESKOSLOVENSKA

Nářek nad poklesem porodnosti, ale ne nad jeho příčinami.

Československá populační situace je vážná a působí režimu už několik let značné starosti. Zejména také proto, že nízká porodnost znamená snížený počet pracovních sil v budoucnosti. Nedávno se ozvalo zase volání na poplach z bratislavského rozhlasu 26. června: "Statistické údaje z posledních roků signalisují nežádoucí zjev naší společnosti: rychlý pokles porodnosti! V roce 1950 se u nás narodilo 288.000 dětí. Loni jich přišlo na svět už jen 218.001. Velmi nízká porodnost je zejména v českých krajích, které tím dosáhly nežádoucího primátu. Ve srovnání s populací v jiných zemích s přibližně stejnou kulturní úrovní jsou na posledním místě. Z větší části třeba nepříznivou situaci připisovat změně vztahu mladých lidí k dětem a k rodině. Pravda, vedle toho je mnoho společenských a především ekonomických faktorů, připouští bratislavský rozhlas.

K tomu lze jen dodat, že některé z těchto ekonomických faktorů jsou všeobecně známy. Jedním z činitelů, které snižují porodnost jsou na příklad nízké mzdy, které jsou vdané ženy a ženy matky, aby přijaly zaměstnání, protože jeden příjem by nestačil uživit celou rodinu. Režim ovšem nepo-

myšl na to se práce žen vzdát, naopak spatřuje v náboru žen právě jeden z hlavních prostředků, jak se má odpomoci vzrůstajícímu nedostatku pracovních sil. Rudé právo psalo v této souvislosti 20. června: "Leckteré problémy zaměstnaných žen matek malých dětí budou v budoucnu řešeny zkrácením pracovní doby. Ale pro toto mezidobí je třeba hledat jiná řešení. Rozšiřujeme pochopitelně i mateřské školy. Nemůžeme je ovšem v krátké době rozšířit na několiknásobek, jak bychom potřebovali. Nehledíc na to, takto bychom čast žen — a to značnou část — opět zapojily do neproduktivní práce ve službách, ačkoliv by mohly pracovat v odvětvích moderní výroby. Ženy s jedním dítětem pracují v 67 proc. případů, s dvěma dětmi ještě v 53 proc. případů, ale se třemi dětmi jen ve 43 proc. případů. Třetí dítě v rodině již většinou ženě brání v zaměstnání. A přece teprve třetí dítě je přínosem."

Jak je vidět, československý režim stojí před volbou mezi budoucností národa a vitalitou příští generaci a mezi požadavky své nemožné rozvrácené výroby, nadále sleduje stalinskou linii, jež dává přednost těžkému průmyslu.

LIDSKÝ PROFIL TYRŠE

Dokonečení ze strany 2

tem odvedly Tyrše na pole zcela jiné. Když se začalo jednat o založení česko-německého tělocvičného spolku v Praze, pojala jej — jak sám přiznává — jako blesk sokolská myšlenka: použít tělocvičku podle vzoru řeckého k tělesné, mravní i duševní obrodě českého národa. Ujal se tedy úkolu založit český tělocvičný spolek, s Ed. Grégrem vypracoval jeho statuty, získal pro myšlenku přední pokrokové osobnosti české a uvedl myšlenku v skutek. Tak 16. února 1862 byla konána první valná hromada Pražské tělocvičné jednoty, která byla brzy pojmenována "Sokol". Tyršovi se podařilo získat a prosadit za starostu nového spolku svého přítele Jindřicha Fugnera. Sám byl zvolen nejdrže místostarostou, později, když byla zřízena funkce náčelníka, prvním náčelníkem. Sokolův název potom Tyrš celý svůj život. S jeho jménem jsou spojeny dějiny Sokolstva do roku 1884.

ČINNOST POLITICKÁ

Ačkoliv Tyrš neměl v úmyslu zabývat se činností politickou, byl do ní přece stržen rušným politickým životem let šedesátých. Byl v r. 1867 kandidátem do zemského sněmu českého, ale neprošel. V r. 1869 byl však na Táborskou zvolen za vládního kandidáta a podepsal památnou deklaraci českých poslanců o českém státním právu, stal se deklarantem. Když byli čeští poslanci zbaveni mandátu a provedeny nové volby byl i Tyrš jako druhý manifestace znova zvolen, celkem pětkrát. Po zastavení přímých voleb do říšské rady r. 1873 byl Tyrš zvolen za kraj tábořský i říšským poslancem. Poněvadž však čeští poslanci zahájili na sněmu i na říšské radě trpký odpor, mohl se Tyrš jako poslanec uplatnit jen pronášením volebních řečí a podpisováním různých poslaneckých projevů. Když se zřizoval politický

spolek "Slovanská lípa", byl i Tyrš v jejím výboru, a když byla rozpustěna, byl policií stíhán. Když se zakládal Spolek slovanské omladiny, byl Tyrš slavnostním řečníkem na jejím táboře na Letné r. 1869. Politickou činnost uzavřel, když se r. 1873 vyslovil společně s ostatními 28 svobodomyšlnými poslanci pro upuštění od trpěného odporu na zeinském sněmu a nebyl proto už kandidován.

PRÁCE VĚDECKÁ

Tyrš se však neomezil ani na sokolskou ani na politickou a veřejnou činnost. Jeho druhou životní láskou bylo studium umění výtvarných. Byl k němu přiveden svým zájmem o antiku a utvrzen osobním stykem s českými umělci, hlavně Jaroslavem Čermákem, Josefem Mánesem, Františkem Zeniškem, Bohuslavem Šmíchem a K. Purkyněm. Vědomosti, získané studiem, obohatil poznatky ze studijních cest po uměleckých sbírkách v Mnichově, v Paříži, v Londýně a v Berlíně. Byl prvním odborným českým výtvarným kritikem a vykonával v tom směru velké dílo pro sblížení umělce s národem a národa s uměncem. Pomohl uplatnit tehdy málo uznávané talentované umělce, zvláště Josefa Mánesa a Jaroslava Čermáka. Ani otázka náboženského nebyla mu cizí. Studoval i náboženství orientální, zvláště mohamedánské, a napsal o něm v r. 1869 pojednání "Mohamed a jeho nauka."

Nelítostný osud pronásledoval Tyrše v největším rozkvětu jeho činnosti. Už r. 1865, po třech letech sokolské práce, ztrácí svého nejlepšího přítele a svou největší oporu — Jindřicha Fugnera. Jen s největším úsilím a obětavostí a hlavně za pomoci nového starosty Sokola Tomáše Černého zachraňuje před dravými větriteli sídlo Sokola, pražskou sokolovnu. Pevnou vůli a sebekázní přemáhá vrozený pesimismus a dosahuje toho, že ze svého dříve slaboučkého těla, ohrožovaného rodinnou tuberkulózou, vypěstuje bohatýrsky

krásné tělo, které si bere Josef Mánes za model k svému obrazu Zbyhoň. Pesimismus se však občas přece dere na povrch duše a projevuje se aspoň zapisováním pesimistických výroků vynikajících osobností světa. Oslabení jeho nervové soustavy, způsobené smutným mládím, zanechávalo trvalé stopy i v pozdějších letech. Tisnila ho podvědomá úzkost před předčasnou smrtí. Zneklidňovala ho i jeho v té době bezdůvěrná láska k mladické deťi Jindřicha Fugnera, Renatě, jejíž byl domácím učitelem. Roku 1869 onemocněl těžkou nervovou chorobou, spojenou s velkými bolestmi a úplnou nespavostí. Léčil se ve Waidu nad Bodamským jezerem ve Švýcarsku. Tam v úplném klidu a v bezesných nocích promýšlil úkoly Sokolstva a připravoval je svoje základní ideové statě.

ČINNOST LITERÁRNÍ

Po r. 1870 se vrací do Prahy, ujímá se znovu jak práce v Sokole, kterou rozšiřuje o vydávání časopisu "Sokol", tak v politice a hlavně v oboru historika a estetika výtvarných umění. Splňuje se jeho sen a r. 1872 stává se choťcem o 22 let mladší Renaty Fugnerové. Cítí se mimořádně šťastným, tím více, že i jeho choť projevuje zvláštní lásku a nadání k studiu výtvarných umění a že s ním spolupracuje. Rozvíjí horlivě svou činnost literární. R. 1873 píše studii "O podmínkách vývoje a zrodu činnosti umělecké" a "La. okon, dílo doby římské", do Vělkovy "Osvěty" v rubrice "Rozhledy v umění výtvarném" a do Národních listů píše svá pojednání a kritické posudky výstav, umělců a jejich děl. Ve "Světovém" vydal práci "O zákonech kompozice v umění výtvarném", napsal pojednání "O slohu gotickém" atd. Pracoval též jako člen správního výboru umělecké besedy a jako předseda jejího výtvarného odboru. Působil i jako člen poroty pro sochařskou výstavu Národního divadla. S pomocí choti připravuje dílo "Estetika výtvarných umění."

Ale k jeho napsání se nedostal. Roku 1874 znovu nervově onemocněl a r. 1875 odešel do Itálie, aby se tam v jižním klimatu léčil. Nemoc byla bolestivá, nemohl ani číst a mnoho se pohybovat. Z Itálie odjel do Bavor a pak do Loucheň v Čechách. Teprve 16. ledna 1877 se mohl opět ujmout své činnosti v Pražském Sokole. Politický a hospodářský úpadek let sedmdesátých působil zlobně i na činnost kulturní a sokolskou. Tyrš čekal veliký úkol zastavit úpadek Sokolstva a vésti jej k novému rozvoji. Podařilo se mu to a jubilejní slavnost r. 1882 — první slet sokolský — ukázala nový radostný rozmach Sokolstva a da. la současně příležitost slavnostně vzpomenouti Tyršových zásluh.

NA PRAŽSKÉ UNIVERSITĚ

Sokolstvo bylo již zabezpečeno, Tyrš se chtěl tedy s větším soustředěním věnovat oboru výtvarných umění a estetiky. Pokoušel se znovu stát se profesorem na vysoké škole a vychovávat národu novou vědeckou generaci. Chtěl se habilitovat na filosofické fakultě, tehdy ještě jen německé pražské univerzitě, a to pro obor dějin výtvarných umění. Němečtí profesori však o něm podali posudek tak nenávislý a urážlivý, jak jen jejich národnostní zášť vůči vůdci Sokolstva dovedla. Habilitoval se aspoň na tehdy již české technice. I v té věci zasáhli němečtí profesori a dosáhli zamítnutí jeho žádosti, avšak českým profesorům techniky se podařilo Tyrše přece prosadit. Když pak universita byla rozdělena na německou a českou, byl Tyrš i na české universitě profesorským sborem jednomyslně doporučen a ministerstvem schválen. Tak r. 1881 zahájil přednášky jako docent na technice a r. 1882 na universitě. Pro obor dějin umění nebylo na školách žádných pomůcek a tak Tyrš použil bohatého svého materiálu fotografií a rytin, celkem 7.375 kusů jež za léta nashromáždil ze svých skrovných prostředků. Poměr Tyrše k stu-

dentům byl přátelský, ba otcovský, podobně jako později Masarykův.

Když r. 1884 měl být Tyrš jmenován mimořádným profesorem a tehdy konečně existenčně zajištěn, byla mu položena krutá podmínka: aby se vzdal náčelnictví Sokola a redakce časopisu "Sokol". Nemusil si činit výčitky svědomí, protože Sokol byl již dostatečně zabezpečen, že mohl jeho vedení postrádat, a naopak na vědeckém poli v oboru dějin výtvarných umění byl naprosto úhor a bylo tam jeho práce víc zapotřebí. Ale přesto splnil Tyrš tuto podmínku s těžkým srdcem a po silném vzrušení myslí. Blížil se zároveň i ke splnění svého druhého plánu. Připravil veliké dílo "Dějiny umění výtvarných", které se mělo rovnat francouzskému dílu a mělo vydati 2.700 stran; použil k němu množství svého materiálu. Nakladatel je J. Otto je měl vydávat i sešitech a první číslo bylo již připraveno. Avšak nově propuknuvší nervová choroba překazila vše.

TRAGICKÁ SMRT

Tyrš odjel v polovině července 1884 do tyrolské vesničky Oetz, aby se zotavil. Ubytoval se podkrovním pokojíku hostince a podnikal výlety. Jeho choť znepokojena rozrušenými dopisy chystala se přijet k nim. V pátek 8. srpna ráno odešel Tyrš jako obyčejně na procházku, s ním se již nevrátil. Teprve za čtrnáct dní bylo nalezeno jeho mrtvé tělo v horské říčce Aaše. Patrně v rozrušení myslí uklouzl na strmé horské stězce a zřít se do divokých vln. Pohřben byl prozatímne na vesnickém hřbitově a teprve 9. listopadu převezen do Prahy a uložen na Olšanech do hrobu k Jindřichu Fugnerovi. Zástupci všech sokolských jednot českých, poselstva Sokolstva jihošlovanského a polského, přes sto různých spolků, zástupci vědy, umění, politiky, obcí, měst i země doprovázeli jeho tělo k poslednímu odpočinku.

ZE SPORTOVNÍHO SVĚTA

DUKLA PRAHA OPĚT MISTREM ČS. LIGY.

V první čs. fotbalové lize před posledním kolem je již rozhodnuto o prvním a posledním klubu tabulky. Titul obhájilo armádní mužstvo Dukla Praha, jehož trenérem je býv. hráč Sparty Vejvoda. V Dukle, která má své nové hřiště v Dejvicích, hrají z čs. mužstva probíhajících se do finále mistrovství světa v Chile: obhájce Ladislav Novák — kapitán národního mužstva, sehrál již 65 zápasů v dresu národního mužstva, hrají záložníci Pluska a Masopust a levé křídlo Jelínek. Loňský nejlepší střelec ligy — spojka Kučera v Chile pro zranění nemohl nastoupit. O druhé místo v tabulce bojuje několik klubů. Je to předně ČKD Praha, který ještě před několika měsíci se jmenoval Spartak Stalingrad. Také sport postihla "destalinisace" a tak Stalínovo jméno bylo vypuštěno ze záhlaví klubu, který stále hraje své domácí zápasy ve vršovickém "doličku" a který pamatujeme pod dřívějším jménem Bohemians. Nový titul býv. "klokanů" ČKD je zkratka pro strojírny — Českomoravská Kolben Daněk.

Dále o 2. místo bojují dva bratislavské kluby — Rudá Hvězda a Slovan, další slovenský klub Nitra, který má ve svém útoku dosud nejlepšího střelce letošní ligy Puchera a Plzeň. Na konci tabulky k sestupu je již odsouzen brněnský klub z Králova pole. Jelikož sestupují tři mužstva, je několik klubů ohroženo — Prešov, Žilina, Trnava a zejména Spartak Sokolovo (býv. Sparta). Bylo by to po prvé v historii čs. kopané, kdyby Spartakovci se museli rozloučit s první ligou. Spartak má mužstvo výborných jedinců v útoku Kvachák — považovaný v Chile za jednoho z nejlepších středních útočníků, — Mašek a Vojta, ale slabší obranu. O těch nových účastnících příštího ročníku první ligy je rovněž rozhodnuto. Jsou

to shodou okolností kluby, které před rokem sestupovaly do divisi, ale opět si vybojovaly postup: Dynamo Praha, býv. Slavie, RH Brno a Trenčín.

Čs. národnímu mužstvu po příjezdu z Chile se dostalo doma nadšeného uvítání, druhé místo se nečekalo a je překvapením čs. sportu, které se letos může pochlubit několika mezinárodními úspěchy, zejména také v krasobruslení (mistry jsou sourozenci Romanovi) a v tenise (Suková druhá ve Wimbledonu.) A bylo by těch úspěchů ještě víc, kdyby Českoslováci nemuseli poslouchat příkazy z Moskvy, která jim zakázala start na mistrovství světa v Coloradu v ledním hokeji a na mistrovství Evropy v Z. Berlíně v table - tenise, aby se zachovala solidarita satelitů vých. bloku v souvislosti s odmítnutím vísa V. Německu. Ze čs. hokejistů měli velkou možnost vyhrát v Coloradu je bez pochyb. Stejně tak ve stolním tenise udívají letos formou nestárnoucí Andreadis. Vedle několika mezinárodních úspěchů, Andreadis vyhrál též titul mistra ČSSR před Mikem. Podle věrohodných zpráv někteří ze členů národního hokejového mužstva, když přišla politické rozhodnutí, že se do Colorada nepoide, zatínali pěsti, nadávali a i plakali. Síla čs. ledního hokeje je dnes trvale v Brně. Rudá Hvězda Brna vyhrála již sedmkrát nejvyšší domácí soutěž první ligy a navíc Brno v příštím ročníku bude zastoupeno i druhým klubem — Spartakem, který si vybojoval postup společně s Kolínem.

V lehké atletice v lize je nejlepší opět Dukla Praha, jejíž člen Mandlík běžel 200m za 20,9v. Jeho mladší bratr je nadějným čs. překážkářem na 400m. (Mandlík starší vedl v r. 1961 tabulku nejlepších běžců světa na 100 m za 10,2v.) Nové čs. rekordy byly vytvořeny v hodu oštěpem — Vojtek 75,44m a kladivem — Matoušek 65,34m. Jinak však čs. lehká atletika nedosahuje mezinárodních úrovně řady Zátopkovy.

ZAJÍMAVOSTI ZE SVĚTA KO PANĚ.

JUVENTUS TURIN skončil v italské lize až na 12. místě. Je to jistě debakl mužstva, které má ve svých řadách drazé zaplacené posily z J. Ameriky. Mistrem ligy se stal AC Milan a také na 2. místě je milánský klub - Internazionale.

PORTUGALSKO bude mít v příštím ročníku Evropského poháru mistru dva kluby. Automaticky postupuje loňský vítěz Benfica Lisabon, který však v portugalské lize skončil letos až na 3. místě. Novým mistrem a druhým účastníkem Evropského poháru je Sporting Club Lisabon.

AUSTRALIE zaznamenala rekordní návštěvu v Melbourne při zápase vedoucích klubů australské ligy Hellas a Juventus — 20.000 diváků. Kopaná se zde popularizuje zásluhou evropských emigrantů. Rada australských klubů angažuje prvotřídní hráče, zejména z Jugoslaviie a Německa. GARRINCHA, pravé křídlo mistrů světa — brazilského národního mužstva stávkuje. Odmlátil nádaře hrát za svůj klub Botafogo, který nechce schválit jeho přestup do italského Juventusu Turin.

DVA SVĚTOVÉ REKORDY V CALIFORNII RUSOVÉ vyhráli již po čtvrté v mezinárodním lehkooatletickém utkání nad USA, 128:107 bodům, zásluhou svých žen. Tento dvou denní souboj se konal ve Stanfordu v Californii, vždy před návštěvou 80.000 diváků. Nové světové rekordy zaznamenali: Connolly, USA, (manžel čs. atletky Rikotové) v hodu kladivem — 70,66m a Brunnel, SSSR ve skoku vysokým výkonem 2,26m! Z dalších výkonů na 1.500m: Beatty, USA, 3:39,9 min., 100m: Hayes 10,2v., v ženách Rudolphova, 11,5v., oba USA.

zaznamenat, že Chruščov, který právě navštívil Bulharsko a Rumunsko a později na podzim hodlá jet do Maďarska, zřejmě až dosud nezahrnul Prahu do svých cestovních plánů. Žádný div, když si vzpomene na zřejmou nechuť muže na Hradčanech k Chruščovem fedrovanému sblížení s Jugoslavií a v neposlední řadě také na náznaky jakési souhry, kterou jedna frakce uvnitř KSČ pěstuje s Pekingem.

VÍTE, ŽE...

• Jan Rubeš, slavný operní zpěvák kanadský (emigrant čs. původu) vystoupil jako host se zaslouženým úspěchem 20. července na televizním programu Shirley Harmer "Summer night."

• Je tomu v srpnu 17 let, kdy byla svržena první atomická bomba při leteckém útoku na Hirošimu a Nagasaki.

• Edmonton je nejsevernější hlavní město kanadských provincií.

• Univerzita ve Frederictonu v N. Brunswicku má jednu z nejmodernějších fyzikálních budov v celé Kanadě, díky štědrosti Lorda Beaverbrooka.

MEZINÁRODNÍ ZRCADLO

Na mezinárodní dražbě koží v Leningradu bylo prodáno mj. také 10.000 kůže z koček. Tiskové zprávy nenaznačily, k čemu jsou kočičí kůže dobré.

Pekingské radio přiznalo, že ve všech větších čínských městech roste síla "černého trhu." Komunističtí funkcionáři považují tento způsob koupě a prodeje za nutně zlo.

Z. Fierlinger navštívil v čele čs. parlamentní delegace Londýn. List "The Guardian" jej 11.7. uvítal slovy: "Pan Fierlinger je pravděpodobně nejneuvěřitelnějším naším hostem od chvíle, kdy přišel technik Serov, aby dohlédl na bezpečnostní opatření před návštěvou dvojice Chruščov — Bulganin."

ADVOKAT
a VEŘEJNÝ NOTÁŘ
GEORGE BEN, B.A.
1134 Dundas St. West
Toronto 3, Ont.
Kanc. LE. 4-8431
Res. LE. 3-4855

JOHN GREGOR

Dovoluje si oznámit, že opět provádí veškerý Plumbing Heating, opravy a nové práce, pod firmou

QUALITY PLUMBING & HEATING COMPANY
Volejte LE 3-8396

LETY PŘED 16. VII.
ÚSPORAS %

AIR & OCEAN

TRAVEL CENTRE LTD.
NOTARY PUBLIC
1 ADELAIDE ST. E.,
(roh Yonge St.)
TORONTO
EM 3-8888 (4 linky)
KAREL BUZEK,
president.

VAROSLAV HUEBER

(Dr. Jur.) LL.B.
Tel.: EMpire 8-5536
Ste 215

NOTÁŘ A ADVOKAT
57 Queen Street West, Toronto 1

POJIŠTĚNÍ VŠEHO DRUHU

ZIVOTNÍ, ZDRAVOTNÍ, PENSIJNÍ
AUTO, POŽAR, OBCHODNÍ,
VELIN INSURANCE AGENCY
DR. D. VELIN
Tel.: HI 4-1593 - EM. 8-6121
DON MILLS, ONT.
115 PLATEAU CRESCENT

L. LUNSKÝ, OPTIK
Prohlídky očí - Zhotovení brýlí
Prvotřídní kvalita
Hovoříme česky
470 COLLEGE ST., TORONTO
WA 1-3924

PROCK INSURANCE AGENCY

124 PANDORA CIRCLE
SCARBORO, ONT.
AXminster 3-7916
AUTO - POŽAR - BONDY
Dopravní a všeobecné pojištění
Výhodnější a levnější podmínky
Auto - financování

DR. G. MRÁZ

ZUBNÍ LÉKÁŘ
605 BLOOR STREET WEST
TEL.: LE. 71841
Ordinuje dle úmluvy.

stěvou dvojice Chruščov — Bulganin."

Na nátlak Moskvy byly z Číny odvolány mongolští studenti.

Pořadatelé Světového festivalu mládeže v Helsínkách přiznali, že ze 117ti pozvaných organizací přes 60 odpovědělo, že na festival nepojedou.

Američtí pozorovatelé v Indii pokládají za jisté, že kontraversální ministr obrany K. Menon bude nástupcem premiéra Nehru. V poslední době jsou tyto pozorovatelé znepokojeni ostrými ozbrojenými srážkami mezi indickými a čínskými oddily v indické provincii Ladakh.

EVROPSKÁ LÉKARNA
posílá

LÉKY DO ČSSR

Rychlé a přesné dodání
HILARY'S DRUG STORE
344 BATHURST ST.
TORONTO
Tel.: EMpire 8-1059

MODERNÍ POKOJE,
EVROPSKÁ,
FRANCOUZSKÁ KUCHYNĚ,
OBCHODNÍ, BANKETNÍ A
SVATEBNÍ MÍSTNOSTI
K DISPOSICI

ST. REGIS HOTEL

392 SHERBOURNE - WA 1-4135
Mojitel: Otto Day.

Hodláte-li cestovat kamkoliv

AIRSEALAND

TRAVEL SERVICE
684 BLOOR STREET WEST
ODBORNĚ VAM PORADÍ

W. J. MARTINEK

KANCELAR: LE. 1-4661
RES.: RO. 9-3714
Listky na
splátky neb za hotové

SVĚTOZNÁME AUTO BMW 700

See the luxurious

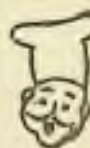
SEDAN

- 50 mil na 1 galon
- 85 mil rychlost
- 65 mil průměrná rychlost

Spolehlivý, úsporný,
čtyřsedadlový vůz

Poslední modely právě došly
SEDAN \$ 1735 - COUPE \$ 1935
TÉŽ OJETÉ VOZY NA SKLADĚ
25 RONCESVALLES AVE, TORONTO
Z. A. MARTINEK
LE 7-4167

ČESKÁ CUKRÁRNA
V HAMILTONĚ
doporučuje
vídenské dorty
mandlové a oříškové,
české punchové dorty
a výborné zákusky

JOE'S

BAKERY & COFFEE SHOP
213 KING ST. E. — JA 9-2323
Navštivte naši kavárnu!

Ušetřte na nábytku,
když nakoupíte přímo v továrně

UNITED FURNITURE FACTORIES

Showrooms
511 KING ST. W. - EM. 8-7316
Stereo HI-FI importujeme přímo
z Německa
3 POKOJE \$ 159.00

NOVÉ KOZICHY
NA MÍRU. PŘE-
MODELOVÁNÍ
Zboží se zárukou
Odborné opravy

FRANK PECH

239 KING ST. E., HAMILTON,
Ontario - Tel.: JA. 2-8925

PÁD NOVOTNÉHO Dokončení se str. 1.

čistkou zvláště postiženo Liberecko. Tam byli vzati do vazby dřívější komunistický tajemník Antonín Holub, šéf státní policie Jiří Zeman, předseda krajského soudu dr. Macháček, kulturní referent krajského národního výboru Čížek a řada dalších osob.

Vytýká se jim, že byli ve spojení s odsouzeným bývalým ministrem Barákem. Také Barákova manželka byla zatčena, protože se prý snažila získat v továrnách v Blansku, kde její manžel býval poslancem, podporu místních dělníků pro Rudolfa Baráka.

Tyto zprávy citované z vídeňského deníku mohou být pravdivé, neboť je jasné, že bývalý ministr vnitra Barák, který byl podle všech zpráv poměrně oblíben, musil mít ve stranickém aparátě své stoupence, což asi bylo právě jednou z příčin jeho likvidace Novotným.

Jiné západní listy se v těchto týdnech rozpovídaly o jiné otázce čs. vnitřní politiky, totiž o možném odstranění Antonína Novotného z jeho funkce. Touto otázkou se zabývaly kromě jiných londýnské "Timesy" v úvodníku 9. července a list "Sunday Telegraph" a "Sunday Times" 8. července. "Sunday Times" pokládaly situaci za tak vážnou, že zprávy přinesly pod hlavním titulkem na první stránce. List píše: Československá krize vrcholí. Socialistický prezident na cestě z úřadu, bláší zprávy z Prahy.

Pod touto hlavičkou pak list uvádí pověsti, že "v bezprostřední době může dojít k odstranění Československého prezidenta Novotného z úřadu."

Podle těchto zpráv prý "krize uvnitř Československé komunistické strany vyvrcholila. Novotný už prý není u Chruščova v milosti pro svůj neskrývaný stalinový postoj a vzhledem k neúspěchu v pětiletých plánech pro průmysl a zemědělství."

List pokračuje: "Před několika týdny střetnutí uvnitř strany mezi stalinskou starou gardou a novou generací komunistů vykrystalizovalo kolem osudu Rudolfa Baráka, bývalého ministra vnitra

a populární osobnosti, který byl odsouzen k patnáctiletému vězení. Osud prezidenta Novotného visel na vláskách, avšak nebylo učiněno žádné rozhodnutí, neboť se věřilo, že Chruščov si velmi přeje se vyhnout větší politické krizi v tomto hlavním satelitním státě ve chvíli, kdy on sám zápolí s nesmírnými hospodářskými a zemědělskými obtížemi v Rusku." Avšak aféra vvolala napětí, které již nelze nadále přehlížet.

V celé zemi na schůzích členů strany a zaměstnanečů závodů se oběhují náhlak, aby byl propuštěn. Britský list se pak zamýšlí nad tím, kdo by mohl být s největší pravděpodobností nástupcem Novotného. Píše:

"Rozhodnutí uspořádat nový proces s Barákem prý vyšlo od samotného Chruščova a soudí se, že Barák bude časem propuštěn na svobodu a že se vrátí opět do vlády. Dovidám se, pokračuje diplomatický korespondent listu, že pravděpodobným nástupcem prezidenta bude Jiří Hendrych, kterému je 50 let, je členem politbyra a sekretářem strany. Je to poměrně málo známý byrokrat. Vídeňský list "Die Presse" píše:

"Už podruhé v několika málo dnech se na západě vynořily zprávy, podle nichž je prý ohroženo postavení Československé hlavního státu a strany, Novotného." K tomu připojila "Die Presse" tuto strážlivou poznámku: "Je ovšem sotva možné nějak předpokládat věčný podklad těchto pověstí, avšak od zatčení náměstka předsedy vlády Baráka, Novotný, jak se zdá, utrpěl několik porážek." List pak uvádí podrobnosti o Barákově aféře, které svědčí o tom, že Novotného prestýž zcela zřejmě utrpěla, připomíná jeho nešťastný májový projev v přítomnosti Iljičova, zmatek kolem jeho výhrážky o nasazení mládeže, kterou nemohl zřejmě splnit, zprávy o selhání hospodářských plánů, o frontách na maso atd. a uzavírá úvahu slovy:

"Co říká Moskva k tomuto vývoji v Československu není známo, avšak není možná nedůležité